

[צח ע"א] תקונא שתין ושבע

<p>בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא מטטרוין דברא ליה קודשא בריך הוא קדמון וראשית לכל צבא השמים דלתתא ודא איהו אדם הקטן דקודשא בריך הוא עבד ליה בדיוקנא (וציורא) דלעילא בלא ערבוביא ועליה אתמר תוצא הארץ נפש חיה למינה (בראשית א כד) ואיהו עין פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא) כגוונא דלעילא ווי מאן דעביד ערבוביא לעילא ולתתא דהאי איהו אילנא דערבוביא ערבוביא מאילנא דמותא בגין דא אתקרי מטה דאתהפך לנחש לאלקאה ביה לחייביא ומאן איהו דאפיך ליה קודשא בריך הוא דשליט עליה והא אוקמוה:</p>	<p>בראשית ברא אלהים, זה מטטרוין שהקדוש ברוך הוא ברא אותו קדמון וראשית לכל צבא השמים שלמטה. וזהו אדם הקטן, שהקדוש ברוך הוא עשה אותו בדמות (וציור) של מעלה בלי ערבוביה, ועליו נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", והוא "עין פרי עושה פרי למינו" כדוגמא שלמעלה. אוי [למי שעושה ערבוביה למעלה ולמטה, שזהו אילן של ערבוביה, ערבוביה מעץ המות. בגלל זה נקרא מטה שמתהפך לנחש להלקות בו את הרשעים. ומי הוא שהופך אותו הקדוש ברוך הוא ששולט עליו, והרי פרשוה.</p>
---	--

בראשית כו' דא מטטרוין - ר"ל, מתחלה ברא לאלהים שהוא מטטרוין. ותיקון זה עם תיקון ס"ח הוא תיקון אחד, ולרמוז כאן מ"ש וישכן כו' ואת להט כו', וכמש"ש מאי אלהים להט כו', והוא מטטרוין, כמ"ש (&) ודא מטטרוין, ומטטרוין נקרא אלהים, כמ"ש בס"ד פ"ה (&) כתיב ויתהלך חנוך כו' את האלהים ולא את ה' כו' כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו: דברא ליה קדמון כו' - זהו בראשית: **לכל צבא השמים דלתתא - ר"ל**, יצירה ועשיה¹, לאפוקי עלמין דכסופין² דכסיף בהון קב"ה: **ודא איהו כו' בדיוקנא וציורא כו' - ר"ל**, זהו שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: **ואיהו עין פרי עושה פרי כו' - שהוא דו"נ כמ"ש בפרשת בראשית (יח ע"ב)**³ והוא יצירה ועשיה, עבד ושפחה, כמ"ש למטה (&). והוא דוגמת זו"נ דמקנן בהו, ואמר למינו לאפוקי ס"א, דאינון דו"נ, **ובהו** הכל שלא למינו, וכמש"ל (קלא ע"ב) (&) **כד אזדריקו לא אזדריקו כו' וז"ש כגוונא דלעילא: וי מאן כו' - ר"ל**, דגרים במעשהו להתערב בו מאילנא דס"א, דכאן יכול להתערב, דהוא עץ הדעת טוב ורע, חציו טוב הוא מט"ט, וכנגדו ס"ם רע, ויכול להתערב. משא"כ למעלה (&) לא יגורך רע. ומ"מ מאן דסאיב לבושיה דמלכא כאלו כו'⁴, וכאן תלוי כל שכר ועונש וכמ"ש למטה ובתו"ח, **וז"ש לעילא ולתתא דהאי איהו אילנא כו' :**

Commented [YL1]

Commented [YL2] ע"ד??

<p>אמר ליה רבי אלעזר אבא כיון דקודשא בריך הוא הוה ידע דאילנא דא הוה עתיד לגרמא מיתה לאדם (ולכל בריין דעתידין למהוי אבתריה) אמאי ברא ליה לאדם דעתידין למחמי קמיה אמר ליה ברי דיוקנא דלעילא לא הוה שלים עד דברא לאדם דהכי הוה אדם דלעילא (כ"י לגבי אדם דלתתא) כגוונא דנשמתא לגבי גופא וכמה דלא אית עובדא לנשמתא בלא גופא הכי הוה צריך למעבד דיוקנא לתתא לאפקא ביה עובדא וכלא כגוונא דלעילא אד"ם איהו לחשבן זעיר דחנוך תשעה נקודין</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אבא, כיון שהקדוש ברוך הוא היה יודע שהאילן הזה היה עתיד לגרום מיתה לאדם (ולכל הבריות שעתידות להיות אחריו) למה ברא את האדם שעתידין לחטא לפניו. אמר לו, בני, הדמות שלמעלה לא היתה שלמה עד שברא את האדם, שכך היה האדם שלמעלה (כלפי האדם שלמטה) כדוגמת הנשמה כלפי הגוף, וכמו שאין מעשה לנשמה ללא הגוף, כך היה צריך לעשות דמות למטה, להוציא בו מעשה. והכל כדוגמא (כמעשה) שלמעלה. אד"ם הוא למספר קטן של חנוך, תשע נקודות, הפעולה שלו השכינה כלולה בכל (מכל) אותיות התורה, והכל</p>
---	--

¹ ע"י לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**
² זוהר הרקיע מפרש שהוא סוד גבורה דע"ל המתלבש במו"ס בבחי' אחוריים, והיינו אחוריים דאלקים דהה"ן ובגי' "אלף" (ב"ע צז ע"א). ע"י אד"ר קלב ע"א ואד"ז רפח ע"א לגבי עלמא דכסופין ככינוי לעולם הבא.
³ ע"י מלואיסא ות .
⁴ @

כדוגמא שלמעלה.	פעולה דיליה שכינתא כלילא בכל (כ"י מכל) אתוון דאורייתא וכלא כגוונא דלעילא:
----------------	---

א"ל ברי דיוקנא דלעילא כו' - ע' בתז"ח ובזוהר פרשת בראשית (כג ע"א) **א"ל חבריא א"ה אמאי כולי האי א"ל ר"ש חבריא כו' ולא עוד אלא אורייתא דבריא כו', ועמ"ש בתז"ח שם:**

Commented [YL3]: מ א ע"ב

<p>אדם שלמעלה לא היה שלם בלא נוקבא הה"ד (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם אדם דכר ואדם נוקבא וכד אתברי אדם דלתתא דאיהו נוקבא הה"ד ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו אשתלים דיוקנא דלעילא ודא איהו רוא כי לא המטיר ה' אלהי"ם וכו' (&) ואמאי בגין דאדם אין ובגין דא מוכרח הוה אדם למברי ליה לאשתלים ביה דיוקנא דלעילא ונוקבא בהאי אדם בה הוה חר הה"ד (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו וגו' ודא רוא דנשמתא:</p>	<p>האדם שלמעלה לא היה שלם בלי נקבה, זהו שנאמר "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם". אדם זכר ואדם נקבה. וכשנברא האדם שלמטה שהוא נקבה, זהו שנאמר "ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו", נשלם הדמות שלמעלה, וזהו סוד "כי לא המטיר יהו"ה אלהי"ם וכו'". ולמה, משום ש"אדם אין", ולכן היה מוכרח לברא אדם להשלים בו את הדמות שלמעלה, והנקבה באדם הזה היתה אחת, זהו שנאמר "כי אחד קראתיו וגו'", וזה סוד הנשמה.</p>
--	---

<p>לבתר אמר (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו דא גופא דאיהו עבד שפחה כלילא מטוב ורע בגין למהוי ליה אנרא ועונשא ובגינה הוה אמר (&) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע ואמר ליה ובחרת בחיים דאם לא יהבה בידיה לא הוה ליה אנרא ועונשא והוה כבעירא ועם כל דא אחזי קודשא בריך הוא ליה כל מה דאירע ליה אם הוה מטה כלפי חסד דהוא כלפי זכו או אם הוה מטה בה כלפי חובא דאי קודשא בריך הוא בעא במיתתיה לא הוה אחזי ליה תרין אורחין דיליה דאינון מות וחיים ביד לשון (משלי כא כא):</p>	<p>אחר כך אמר "לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", זה הגוף, שהוא עבד שפחה כלול מטוב ורע, כדי שיהיה לו שכר ועונש, ובשבילו אמר "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע", ואמר לו "ובחרת בחיים", שאם לא נתנה בידו, לא היה לו שכר ועונש והיה כבהמה. ועם כל זה, הראה לו הקדוש ברוך הוא כל מה שארע לו, אם היה מטה כלפי חסד, שהוא כלפי זכות, או אם היה מטה בה כלפי חובה, שאם הקדוש ברוך הוא רצה במיתתו, לא היה מראה לו שני הדרכים שלו, שהם "מות וחיים ביד לשון".</p>
---	--

דאינון מות וחיים - כמ"ש, את החיים ואת המות נתתי לפניך את הטוב ואת הרע, דטוב ורע {קיג ע"ד} הן מות וחיים. וא"ל, ובחרת בחיים, וכמ"ש א"ע (&) דכל הפרשה נאמרה על כל האדם, דלכן נאמר "האדם" בה' ידיעה, וכן אמר בזוהר פרשת בראשית (&) ⁵ מש"ש ביד לשון, דהוא עץ הדעת טוב ורע בתורה או בלשון הרע, והוא באדם מסט' דעץ הדעת טוב ורע. אבל באדם מסט' דעץ החיים, שם לא יגורך רע (&) כמ"ש בריש משפטים (קג ע"א) ⁶ ובסוף תז"ח (&) ⁷, ונק' הלשון עץ הדעת טוב ורע, כמ"ש (&) מי האיש כו' לראות טוב נצור לשונך מרע:

<p>והראה לו שלא היה מעורב טוב ברע, שהפרידם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך" וסוד הדבר "והבדילה הפרוכת</p>	<p>ואחזי ליה דלא הוה מערב טוב ברע דאפריש לון קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (&) ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך ורוא דמלה (&)</p>
--	---

⁵ @ ז"ל: ובגין כך בר נש דגרים להווא סטר דיפוש בעלמא אקרי רע ולא חמי אפי שכינתא לעלמין דכתוב (תהלים ה ה) לא יגורך רע האי בר נש דמתגלגלא בגלגולא [דא אין] ואין (דא) איהו עבר ואתדבק בהווא אל אחר דלא עביד פירין ולא אפיש בעלמא בגין כך אקרי אחר ושמא גרים ליה איהו והווא [אחר] ואחר אקרי (אקרי) אחר ודאי:

תרגום: ולכן אדם שגורם לאותו הצד לגדל בעולם, נקרא רע, ולא רואה פני שכינה לעולמים, שנאמר "לא יגורך רע". האיש הזה שמתגלגל בגלגול, אם עבר ונדבק באותו אל אחר שלא עושה פרות ולא מתרבה בעולם, לכן נקרא אחר, והשם גורם לו הוא, הוא אחר ונקרא אחר, אחר ודאי.

@ ⁷

<p>והבדילה הפרכת לכם והכי עבד קודשא בריך הוא בגופא דבר נש טרפשא דאפריש בין דרגין דאילנא דטוב ובין דרגין דאילנא דרע ומני ליה דלא לערבא טוב עם רע כמה דאת אמר (&) ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו קודשא בריך הוא מני ליה לאסתמרא מניה ולבתר אמר איהו (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי וגו':</p>	<p>לכם", וכך עשה הקדוש ברוך הוא בגוף האדם שרעפת שהפריד בין הדרגות של העץ הטוב ובין הדרגות של העץ הרע, וצוה אותו שלא לערב טוב עם רע, כמו שנאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". הקדוש ברוך הוא צוה אותו להשמר ממנו, ואחר כך אמר "האשה אשר נתת עמדי וגו'".</p>
--	---

בגופא דב"נ טרפשא כו' - דלמטה הוא רע כמ"ש בפרשת פנחס (דף רלג ע"ב והלאה)⁸ וברע"מ שם⁹ בארוכה כולם, משא"כ למעלה הקנה והריאה וכמש"ש וש"מ. והוא דוגמת עץ החיים, כמש"ל (ק ע"א &) א"ל ברי ממראה מתניו כו', ואמר ברע"מ שם, דכל מש"ש הכל באדם בינוני מסט' דעץ הדעת טוב ורע, אבל בצדיק מסט' דעץ החיים, כולו טוב, וכגוונא דלעילא ע"ש (דף רלד ורלה) וש"מ ושם (רלד ע"ב) אמר ר"מ בתר כו' ע"ש, ושית סטרין דעץ הדעת טוב ורע, ג' טוב כשר טהור מותר, וג' [רע] אסור טמא פסול, והן ג' דעל טרפשא מוח ריאה לב לג' דרגין דנר"ן, וג' שתחת הטרפש קטרוגא דלהון, מרה כבד טחול, כמש"ל (תיקון כ & וסוף תיקון כ"א &) ולכ"א כמה דרגין שאר האברים, ועי' בר"מ שם: ואמר כד"א ויבדל בין האור, והוא בלבא, הלב רואה, ובין הטחול חשוכא, וכמש"ל תיקון כ (&): ומני לי' דלא לערבא כו' - שלא ללמוד התורה, שהוא טוב בקנה למעלה, בכונת פניה בשביל כבוד או הנאה או קנאה, שהן בכבד מרה וטחול, כמ"ש (&) הקנאה והתאוה והכבוד כו', והן בג' דרגין אלו: ולבתר אמר כו' - ר"ל, השפחה, דעצם היא פיתני¹⁰, אבל הקב"ה יהיב בי' נשמתא ליזהר ממנה, וכמש"ל ריש תיקון ס"ו (&) ויפח באפיו כו' למנדע כו':

Commented [YL4]: 1
כו'?

Commented [YL5]: 1
לכל א'?

<p>אדהכי הא סבא חד אודמן ליה ואמר רבי רבי הא הזינא קרא דאמר באורייתא (במדבר יט &) אדם כי ימות באהל והא אורייתא קדם דאתברי עלמא הות והזינא דעלמא אקדים לאדם דכל עלמא וערכוי אתבריא קדם דאתברי אדם אי הכי מאי תקנתא אית הכא אמר ליה סבא והא כתיב דנשמתין דצדיקיא אתבריא קדם דאתברי עלמא כמה דאת אמר בראשית ברא אלהים (&) ולית ראשית אלא נשמה (קיד ע"א) דאתמר ביה נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) איהי נשמתא דאדם דלעילא אלא אית אדם ואית אדם אית אדם דאיהו אדם דנשמתא ואית אדם דגופא דאתמר ביה אדם להבל דמה (&) ועליה אתמר אדם כי ימות באהל ועליה אתמר ארור הגבר אשר יבטח (צח ע"ב) באדם ושם בשר זרועו (&) ודא סמא"ל אדם בליעל איש און ואית ליה תרין נוקבין בישין ועלייהו אתמר (&) על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא ולית אביו אלא קודשא בריך הוא ולית אמו אלא שכינתא וכי לא אתמר בקודשא בריך הוא ובשכינתיה הלא כה דברי כאש נאם ה' (ירמיה כג</p>	<p>בינתים הנה זקן אחד הזדמן לו ואמר, רבי רבי, הרי ראיתי פסוק שאומר בתורה "אדם כי ימות באהל", והרי התורה היתה קדם שנברא העולם, וראיתי שהעולם קדם לאדם, שכל העולם וצרכיו נבראו קדם שנברא אדם. אם כן איזה תקנה יש כאן. אמר לו, זקן, והרי כתוב שנשמות הצדיקים נבראו קדם שנברא העולם, כמו שנאמר "בראשית ברא אלהים", ואין ראשית אלא נשמה, שנאמר בה "נר יהו"ה נשמת אדם", היא הנשמה של האדם שלמעלה. אלא יש אדם ויש אדם. יש אדם שהוא אדם של הנשמה, ויש אדם של הגוף, שנאמר בו "אדם להבל דמה", ועליו נאמר "אדם כי ימות באהל" ועליו נאמר "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו", וזה סמא"ל, אדם בליעל, איש און. ויש לו שתי נקבות רעות, ועליהן נאמר "על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא ואין אמו אלא השכינה, וכי לא נאמר בקדוש ברוך הוא ושכינתו "הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה", מה אש אינו מקבל טומאה, כך הוא לא מקבל טומאה.</p>
--	---

⁸ עי' מלואים אות (א).

⁹ עי' מלואים אות (ב).

¹⁰ @

כמו מה איש אינו מקבל טומאה הכי איהו לא מקבל טומאה:	
--	--

אדהכי הא סבא כו' - ר"ל, כיון שהתורה קדמה לעולם ועולם לאדם כ"ש שהתורה קדמה לאדם, וכתיב כי ימות, ועל כרחך נגזר עליו שימות: א"ל סבא כו' - דאין ראה, דהא נשמה קדמה לעולם: ולית ראשית כו' { קיד ע"א } נשמתא דאדם דלעילא - ר"ל, מחכמה עילאה שנקרא אדם כידוע (&), ומשם שורשן של ישראל, כמ"ש (&) ישראל עלה במחשבה. והוא ראה שנקרא ראשית, כמ"ש (תהלים קיא י) ראשית חכמה, והוא ידוע בכמה מקומות למעלה, ולפיכך סתמו: אשר יבטח באדם - ר"ל, ונאמר ושם בשר, אלמא דהוא אדם דגופא, והוא מסט' דקץ כל בשר, דשליטתיה על גופא דאיהו בשר: ואית לי' תריין כו' - ר"ל, כמו שמפרש והולך, דו"ש נפשות מת לשון רבים, שהן נפשות מסט' דנוק', והן סט' דמות כמ"ש ל בתיקון כ (&) וש"מ ס"מ דיליה כו': ולית אביו כו' - דלא לטמא מקומו וכמו שמפרש והולך:

Commented [YL6]: ת יקון כא נה ע"א {פ}

אמר לו, והרי נאמר "את מקדש יהוה טמא", וזו שכינתו. אמר לו, ודאי שהקדוש ברוך הוא ושכינתו לא מקבלים טומאה, אבל כל מי שמטמא את המקום שהיא שורה בו, נחשב לו כאילו עשה לו, ולכן "לאביו ולאמו לא יטמא", ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא השכינה. וזה סוד מי שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ולכן אמר "ולא תחללו את שם קדשי", וזה אדנ"י, שהוא רשות היחיד, שהוא יהוה, יחידו של עולם, וזהו אדם.	אמר ליה והא כתיב (במדבר יט &) את מקדש ה' טמא ודא שכינתיה אמר ליה ודאי דקודשא בריך הוא ושכינתא לא מקבל טומאה אבל כל מאן דסאיב אתר דאיהי שריא ביה אתחשיב ליה כאלו עביד ליה ובגין דא (&) לאביו ולאמו לא יטמא ולית אביו אלא קודשא בריך הוא ולית אמו אלא שכינתא ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד ובגין דא אמר (&) ולא תחללו את שם קדשי ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהוה יחידו דעלמא ודא איהו אדם:
---	---

מאן דעייל מרה"ר כו' - דהן נקרא רה"ר כמ"ש ל בריש תיקון כ"ד (&): ודא אדנ"י דאיהי כו' - שהיא רשות בעלה, הויה, והוא גבוה יו"ד ורחבו ד', כמ"ש בכ"מ (יג ע"ב, סג ע"א ועוד): יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה, אני ה' לא שנית (מלאכי ג ו), בכל העולם כולו הוא יחידי:

(ולכן "לאביו ולאמו לא יטמא", וזהו סוד מי שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד. ולכן אמר) "אדם כי ימות באוהל", זה אדם בליעל, ומצד זה, אדם רשע קרוי מת מעיקרו, לפני שנברא העולם. אבל לא נאמר על אדם שהוא מצד הקדושה. וכמה טפשים הם בעולם שאומרים, הרי הקדוש ברוך הוא גזר על אדם שימות, זהו שנאמר "אדם כי ימות", ואיך אומרים שלא תהיה מיתה ממנו, אוי להם, טוב שלא נבראו בעולם, שאילו הם שמשוים אותם, משוים את האדם שנקרא ישראל ואת האדם בליעל, ואומרים כאדם טוב כחוטא, כולם שוים, יהיו כמוץ לפני רוח (&), אלו הרשעים שאומרים כך, ומלאך יהוה דוחה מהם.	(ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד ובגין דא אמר) ¹¹ אדם כי ימות באהל (&) דא אדם בליעל ומסטר דא בר נש רשע קרוי מת מעיקרא מקמי דאתברי עלמא אבל לא אתמר על אדם דאיהו מסטרא דקודשא וכמה טפשיין אינון בעלמא דאמריין הא קודשא בריך הוא גזר על בר נש דימות הה"ד אדם כי ימות ואיך אמריין דלא יהא מיתה מיניה וי לון דטב לון דלא אתבריאו בעלמא דאלין אינון דשוין לון שוין לאדם דאתקרי ישראל ולאדם בליעל ואמריין כאדם טוב כחוטא כלהון שוין יהיו כמוץ לפני רוח אלין חייביא דאמרי הכי ומלאך ה' דוחה מיניהו:
--	---

*דעלמא ודא איהו אדם דנשמתא אדם כי כו' - כצ"ל: קרוי מת מעיקרא כו' - הוא תי' על קושיא הנ"ל, דקאי על הקליפה, ואלו היה אדם נזהר ממנו, לא היה מת, וכמ"ש ל (&) ביום אכלך כו':

דאית אדם דאיהו ישראל ואית אדם דאיהו מלאך ודא מטטרוין ואית אדם בדיוקנא דקודשא	שיש אדם שהוא ישראל ויש אדם שהוא מלאך, וזה מטטרוין. ויש אדם
--	--

¹¹ דנשמתא (רבינו), והמוסגר נמחק.

<p>ברוך הוא דאיהו אצילותיה ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א ולית ליה בריאה ויצירה ועשיה אלא אצילותא ובאתר דא לית חטא ולא מות הה"ד לא יגורך רע ועל האי אדם בליעל מני קודשא בריך הוא דלא למיכל מניה ודלא לערבא ליה עם טוב דהאי איהו כמאן דעריב כספא עם עופרת ודא גרים בלבולא בפמליא דלעילא וערב חשוכא בנהורא מה דאפריש קודשא בריך הוא כמה דאת אמר ויבדל אלהים בין האור ובין החושך (&):</p>	<p>בדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא אצילותו, וזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואין לו בריאה ויצירה ועשיה אלא האצילות, ובמקום הזה אין חטא ולא מות, זהו שנאמר "לא יגורך רע", ועל האדם הבליעל הזה צוה הקדוש ברוך הוא שלא לאכול ממנו, ושלא לערב אותו עם טוב, שזהו כמי שמערב כסף עם עופרת, וזה גורם בלבול בפמליא של מעלה, ומערב חושך עם אור, מה שהקדוש ברוך הוא הפריד, כמו שנאמר "ויבדל אלהים בין האור ובין החושך".</p>
---	--

ודלא לערבא ליה כו' - עם המלאך כנ"ל:

<p>ולא עוד אלא מאן דאעיל זרעיה בנדה או שפחה או גויה או זונה כאלו מערב מה דאפריש קודשא בריך הוא דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו) דאינון מי נדה למי דכיא דדא אסור ודא מותר ודא כשר ודא פסול דא טומאה ודא טהרה אלין אינון שית סדרין דאתיהיבת בהון משנה (למשה) לאפרשא בין טוב לרע דערב לון אדם ודרין דאתו אבתריה¹²:</p>	<p>ולא עוד, אלא מי שמכניס את זרעו בנדה או שפחה או גויה או זונה, כאלו מערב מה שהפריד הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ויהי מבדיל בין מים למים", שהם מי נדה למי טהרה, שזה אסור וזה מותר, וזה כשר וזה פסול, זה טומאה וזה טהרה, אלו הם ששת הסדרים שנתנה בהם משנה (למשה), להפריד בין טוב לרע, שערב אותם אדם והדורות שבאו אחריו.</p>
--	--

ולא עוד כו' - דהראשונה הוא בע"ז, בין האור והחושך, וכאן בין מים למים, הוא גן עדן מ"ד דקדושה כו': דדא אסור כו' - דהן שית סטרין, כמו שמפרש והולך: משנה - דהוא בדרגיה:

תקונא תמניא ושתיין

<p>בראשית ברא אלהים (בראשית א א) מאי אלהים להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים מטה האלהים ודאי ודא מטטרוין והא אוקימנא ליה דאתהפך מדינא לרחמי וביה אשתניו (נ"א אשתכחו) כל דיוקנין דלא דמו דא לדא כד אתהפך מימינא לשמאלא אחוי פרצופא דשור וכד אתהפך משמאלא לימינא אחוי פרצופא דאריה וכד אתהפך מתרווייהו למערב אחזיר אנפוי ואתהפך לנשר (נ"א לאדם) וכד אתהפך מתרווייהו למזרח שהוא באמצע, מתהפך לאדם (לנשר) מלמטה לנשר אין דמות בעולם שלא נודעת בו.</p>	<p>"בראשית ברא אלהים", מה זה אלהים, "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים". מטה האלהים ודאי, וזה מטטרוין. והרי בארנו, שמתהפך מדין לרחמים, ובו השתנו (נמצאו) כל הדמויות, שלא דמו זו לזו. כשמתהפך מימין לשמאל, הוא מראה פרצוף של שור וכשמתהפך משמאל לימין מראה פרצוף של אריה, וכשמתהפך משניהם למערב מחזיר פניו ומתהפך לנשר (לאדם), וכשמתהפך משניהם למזרח שהוא באמצע, מתהפך לאדם (לנשר) מלמטה לנשר אין דמות בעולם שלא נודעת בו.</p>
--	--

בראשית כו' מאי כו' - דלהט כו' הוא דינא, כמ"ש בהיכלות בהיכל אהבה (&) והוא סטרא דלית ליה קיומא דמלאכים דנבראו ביום שני דמתחדשין בכל יום, ול"ל קיומא ומתהפכים לפעמים מלאכים לפעמים כו', מצמיח חציר לבהמה כו'. וכאן הוא אומר על מט"ט כמו שמפרש והולך ודא מט"ט דהוא מתהפך {קיד ע"ב} כו', וכמ"ש"ל בכמה מקומות: ואמר מטה האלהים ודאי, לראיה דהוא נקרא אלהים, ומטה הוא המתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה כידוע (&), דהוא

¹² עי' לעיל יח ע"ג: סוף תיקון ס"ז, ואח"כ תיקון מ"א ותיקון מ"ב, ואח"כ תיקון מ"ט.

דרגא דעמודא דאמצעיטא, דמהפך ליה כנ"ל תיקון ס' (&), והוא מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא דמטה. והה' הוא ה' אתון דאלהים. וכן הוא שם אלהים, בפשוטו הוא דין, וכשמתמלא מתמלא ברחמי"ם, ולכן השושנה י"ג עלין סובבין אותה, י"ג מכילין דרחמי, לסחרא לה ולנטרא, וה' עלין תקיפין, וכמ"ש בר"פ בראשית (&) ועמ"ש"ש, וז"ש למטה י"ב מזלות אתחזיין בי', ועם התנין הוא י"ג, והוא א' דאלהים הכולל כל הי"ב: וביה אשתנין כל דיוקנין כו' - דהוא גופא לקב"ה, וקב"ה דאיהו מלגאו אני ה' לא שניתי (מלאכי ג ו) אל תמירני בו (סנהדרין לח ע"ב), ולכן כל השמות משתנין זה מזה, ושם הוי"ה בכולן שוה, ואתפשט על כריין וביה אמרינן השוה ומשוה כו' (פיוט לימים נוראים):

<p>תריין עשר מזלות אתחזיין ביה וכל דיוקנין דמלאביא ודיוקנין דנשמתין ודיוקנין דכל מה דאתברי בשמיא ובארעא (לאו איהו דיוקנא דאדם שלים בכל תקונין אלא אם כלא הוה הוא) כליל בשמיא וארעא ושמשא וסיהרא וככביא ומזליא וכורסיא ומלאביא (קיד ע"ב) וגן עדן וגיהנם מסטרא דתרויהו אתיהיב יצר הטוב ויצר הרע גן עדן (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב גיהנם (קהלת ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה ותרוייהו בלבא (קהלת י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו:</p>	<p>שנים עשר מזלות נראים בו, וכל הדמויות של המלאכים והדמויות של הנשמות והדמויות של כל מה שנברא בשמים ובארץ (אינו דמות של אדם שלם בכל התקונים אלא הכל היה הוא) כלול בשמים ובארץ, ושמש וירח וכוכבים ומזלות והכסא והמלאכים וגן עדן וגיהנם. מהצד של שניהם, נתן היצר הטוב והיצר הרע, גן עדן "מצא אשה מצא טוב", גיהנם "ומוצא אני מר ממות את האשה", ושניהם בלב לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו".</p>
---	--

הוא כליל בשמיא וארעא כו' - כבר כתבנו למעלה שמט"ט הוא כלל כל הג' עלמין למטה מאצילות דקב"ה, אבל כל הנברא הוא כליל ונקרא מט"ט ראשו בבריאה¹³ וגופו ביצירה ורגליו בעשיה (ליקוטי תורה בראשית¹⁴), וכולל כל השם וכל הספירות מקננן ביה, תלת ספירן מקננין בי' כו' (לעיל כד ע"ב), וחשיב כאן עשר הדברים, שהוא בכלל ע"ס כנ"ל, דג"ס הוא בבריאה, ראשו של העולם, שבת. ו"ק ביצירה, מלכות בעשיה. והן בכלל ע"ס, וכנגד עשרה דברים דכאן ויצירה משמש בו' ימים, ועשיה בלילות. משא"כ בשבת דלית ערב יום השביעי. ג"פ יום השביעי, וכל הג' עלמין, הוא אדם א', שיעור קומה, והכל בשם אלהים ע"ה כמ"ש בז"ח ר"פ בראשית (&) וע' בזוהר פרשת בראשית (&) על פ' שני המאורות הגדולים כו' (בראשית א טז) בקדמיתא אתרשים איהו לעיל באתון דשמא קדישא את רביעאה {קיד ע"ג} דיליה ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים כו': מסט' דתרווייהו - ר"ל, גן עדן וגיהנם כו' כמו שמפרש והולך גן עדן מצא כו' ותרווייהו בלבא, וע"ל (מג ע"א וע"ב?) ועמ"ש במ"א¹⁵ באתון ח"ק ט"ר י"ש:

Commented [YL7]: ע
ם הכולל?

¹³ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**
¹⁴ ועי' עוד זהר ח"א רכג רע"ב.
¹⁵ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

(א) עי' זהר ח"ג רלג ע"ב: [ובחבורה קדמאה] אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענא אלין שייפין אטימין ברזא דקרבנין שייפין אחרנין רזא דלהון מאי א"ל רבי שמעון לר"א אלעזר [ברין] כל שאר שייפין דלגו רזא עלאה איהו:

ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק¹⁶ ואלמלא דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאטיין לקמיה רוחא מרוחא¹⁷ דנשיב מגו בוסמין עלאין¹⁸ הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא: פתח ואמר (בראשית יט כד) וי"י המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש אמאי אוקיד לון בגין דכנפי ריאה לא נשיבו (בהו) בההיא שעתא וסתרא דכנפי ריאה [דא] (תהלים סח יד) כנפי יונה נחפה בכסף ואינון רפאל וצדקאל ועליהו אתמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות לנשבא תדיר קמי מלכא (ס"א לבא)¹⁹:

טחול פתח בוצינא קדישא ואמר (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון דסלקין מעלמא ע"י מלאך המות:

וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק אלא הדר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם מאן ההוא כח דא הוא דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים ודא הוא מארת חסר ואו ודא לילית דאיהי ממנא דההוא עושק:

ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת²⁰ וחייכא²¹ בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמע' למככי עלייהו טחול לזינא [דכבר אזלא] ודכבר אזלא [דכבר] דא אברי בשני ודא ברכיעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא [בב"ד] ובשני וברכיעי:

כבד מותא דרברבי [וטחול] (ו) מותא דזוטרי קיבה איהי²² דרגא חד משתינ דמותא ודא אתקרי תרדמה עסטרטא [עסטרטא] דרגא שתיתאה דמלאך המות ומגו דאתי מרחיק²³ איהו מסטרא דמותא [ולאו מותא רמזא חדא משתינ דמותא]:

¹⁶ בינה נקרא ל"ב (רח"ו).

¹⁷ הריאה ולבא הם סוד חו"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) [ולבא סוד בינה, ה' עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבד המתפשט מן הלב כנז'.] וברע"מ שם אמרו כי על סוד כנפי ריאה דנשבין על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם אר"א עלאין על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקדו"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא¹⁷, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתינ דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, וע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים ח"א סט ע"ד).

¹⁸ שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדקאל ל שהם חיילותיה מביאים לה הארה (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים ככד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כנ"ל דהן עולה ויורד ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותא היא בת הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנשב לה רוחא ובעא מינה דלא כו' ועי' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזאה דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזוהר שם לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי' מלכא עילאה כנפי ריאה דאייתי לקמי' רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ב' כנ"ל קט"ו ב' בגין דאור קדמאה נטיל בעמודא דאמצעיתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא מקרבה בבעלה דהוא מים בקרירו היא נתקררה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו' ולזמנא דייתי פורקנא כו' ו' אזיל לימינא להתחבר לה"א תתאה ויר"ד הולך לשמאלא לה"א עילאה ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים סוכת דוד הנופלת וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאור קדמאה נטיל בעד"א] (יהל אור).

¹⁹ אחר זה נמשך אמר ר"מ בוצינא קדישא וכו' שהוא בדף הקודם (דרך אמת).

²⁰ משפטים קיד (הערת הזהר).

²¹ וחייכת (דפ"ק).

²² איהו (דפ"ו).

²³ פירוש כיון שהקיבה היא אחד משתינ ממותא ולא א' משנים או מג' נמצא שהיא רחוקה מן המות לכך אינו מיתה ממש רק רמז א' מס' במותא כי הקיבה היא ישינה כמר"זל והשינה א' מס' במותא (מ"מ).

[ובחבורא קדמאה] אצטומכא דא נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל סטרין דלתתא²⁴ ומנ(י)ה אתזנו²⁵ תתאי²⁶ מאינון [שתין] שמרים לתתא כל אינון רוחין וסטרין אחרנין²⁷ [דאיתזנו] (דאתגזרו) בליליא מאינון אברים [ופדרים] (ופרדי) ושאר נטלין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמה דאתמר ודא איהו דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין ועל דא אתחזי על מדבחא²⁸ כגוונא דאריה אכיל קרבנין מכאן ולהלאה כל שאר שייפין²⁹ ברזא דגופא כגוונא דלעילא : קנה שית עזקאן בקנה מתחבראן כחדא ואינון אקרוין בני אל(ה)ים³⁰ מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה :

וכד אינון מתחברין³¹ כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר (שופר) של איל (אילו) של יצחק אלים בני בשן הבו ליי' בני אלים (תהלים כט א) [אלים דיצחק] ומפקין רוחא וקלא וההוא קלא נפיק ואערע בעבי מטרא ואשתמע [לברייא] לבר וע"ד כתיב (איוב כו יד) ורעם גבורותיו³² מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין ובגין דא (ס"א ומה אמר ההוא קלא (תהלים כט ג) קול יי' על המים³³ אל הכבוד וגו') אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים (אל) [יי'] אל ה' רועם לא כתיב אלא [אל הכבוד] הרעים³⁴ על ידא דבני אלים ולית מאן דידיע בשבחא דהאי קלא ה"ד (איוב כו יד) מי³⁵ יתבונן :

ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא בדרגא) בדרגא דאשים אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל וס"א כלא מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי³⁶ :

וכל בני עלמא [לבד³⁷] לא ידעין איך אכלין ולא רזא דלהון אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים :

[ידעין] (דידעי ובדקי) ונטלי עד דעאל לבי טוחנא ואשנת[חיק] ואתבשל ונטיל כלא כבד כמה דאתמר מאלין אשים נפקי דרגין [דאקדמי]³⁸ (דקדמין) ונטלי מכבד בקדמיתא (ומאן אינון אלין) טוחנות³⁹ אכלי קרבנין וטחני :

תרגום : ובחיבור קדמון אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האברים האטומים בסוד הקרבנות, אברים אחרים הסוד שלהם. מהו, אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל שאר

²⁴ הם הכחות החצובים שהם אוכלים דחיית הטבע והמותר מזיעתן של חיות, ככ"ד הכא משמע דאיהו אוריאל"ל אל הימין פני אריה ודאי שבמיכאל כדפירשנו לעיל ולקמן מפרש לה דלאו היינו אוריאל אלא בסוד הגלות שהכחות הקדושים גולים ומתלבשים בחצונים ולעולם כבד סמאל (אור יקר).

²⁵ אתזני (דפ"ו).

²⁶ פירוש מהאצטומכא ניזונים מלאכים תחתונים שהם קדושים ומ"ש מאינון שתיין שמרים לתתא וכו' מהמלאכים התחתונים הנז' שותים שמרי הדינים (מ"מ).

²⁷ שהם הקליפות שניזונים בלילה (מ"מ).

²⁸ משמע שקורא למלאך אוריאל"ל כאן ובאברים הפנימיים איך יצדק זה (רח"ו). ויש לתרץ שהאצטומכא רומז לאריה שאוכל קרבנות. אך אצטומכא היא ניטלת הכל (מ"מ).

²⁹ כלומר ראש וזרועות ושוקיים וכו' בסוד האצילות כמבואר בכמה מקומות (אור יקר).

³⁰ מילוי א"ל עולה קנ"ה ע"ה. גם א"ל עם ניקודו הוא ב"ן ע"ה, והיינו בני" אלים, וא"ל מלא עולה הק"ף בסוד הבל המקיף. וז"ס הפסוק (תהלים כט א) הבו לה' בני ר"ת ה"ב"ל. וא"ל פשוט ומלא גימ' ר"ו היינו גבור"ה. וראה כי כל המקיף סודו גבורה, ועיין בכוונת השופר (רמ"ז). פירוש שית עזקן דקנה נקראים בני אלים (מ"מ).

³¹ כיון שמתחברים אותם השית עזקאן שהם בני אלים נעשים כמו שופר שהוא הקצה דוגמת השופר (מ"מ).

³² של לבא בשמאלא (יהל אור).

³³ כולל ג' קולות. ואש ג' קולות, והרוח הוא קול ה' שובר ארזים באמצע כליל לון. והוא נגד רוח מפרק כו'. וכאן שובר לס"א כמ"ש בתז"ח (כו ע"ב) (יהל אור).

³⁴ ור"ל מדהזכיר אל ש"מ שעל אלים מדבר שהם משמיעים קול מצד הגבורה (מ"מ).

³⁵ שהוא בינה, לבא, בו יתבונן (יהל אור).

³⁶ פירוש בני אלים שהם בחי' הקנה (מ"מ).

³⁷ לבר - פירוש בני אדם אינם יודעים בחי' אישים הנזכרים כיצד היא סדר אכילתן. אבל מלאכים הפנימיים שמקבלים מהם הם יודעים וז"ש אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו (מ"מ).

³⁸ פ' מאשים יוצאים מלאכים אחרים שנקראים טוחנות והם קטנים במעלה מהם והטוחנות הנז' הם מכינים המאכל ונותנים לאישים וז"ש כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי (מ"מ).

³⁹ הטוחנות (דפ"ו).

אברים שמבפנים סוד עליון הוא.

בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.

פתח ואמר "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש". מדוע שרף אותם, משום שכנפי ריאה לא נשבו באותה שעה, והסוד של כנפי הריאה זה "כנפי יונה נחפה בכסף" ואלו הם רפאל וצדקיא, ועליהם נאמר "עושה מלאכיו רוחות" לנשב תמיד לפני המלך (הלב).

טחול, פתח הנר הקדוש ואמר "ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים". מי אלו העשוקים, אלו תינוקות שהם בחוזק אמותם, שמסתלקים מהעולם על ידי מלאך המות.

וכי מלאך המות הורג אותם, שהוא עושק, אלא חזר ואמר "ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם", מי הוא אותו כח, זהו שנאמר "יהי מארת ברקיע השמים", וזהו מארת חסר וא"ו, וזו לילית, שהיא ממונה על אותו העושק.

והיא נקראת טחול, והיא הולכת ומצחקת בתינוקות, ואחר כך עושה בהם רוגז ודמעות לבכות עליהם. הטחול למין של הכבד הולך, זה נברא בשני וזה ברביעי במעשה בראשית, ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי.

כבד מיתה של הגדולים, טחול מיתה של הקטנים. הקיבה היא דרגה אחת מששים ממיתה, וזה נקרא תרדמה עסטיראה (עסירטא), דרגה שישית של מלאך המות, ומתוך שבא מרחוק הוא מצד המות ולא מות, רמז אחד משישים ממיתה.

אצטומכה זו לוקחת ושוחקת ושולחת לכל הצדדים של מטה וממנה נזונים התחתונים, מאלו שותים השמרים למטה, כל אותן רוחות וצדדים אחרים שנזונים בלילה מאותם אברים ופדרים, והשאר נוטלים כל האברים, ונוטל הכל הכבד ומקריב ללב, כמו שנאמר, וזהו שכתוב "ופני אריה אל הימין" ועל זה מתראה על המזבח כדוגמת אריה שאוכל קרבנות, מכאן ולהלאה כל שאר האברים בסוד של הגוף כדוגמא של מעלה.

קנה שש טבעות בקנה שמתחברות כאחת, והן נקראות בני אלים, מוציאות רוח לנשב על העולם, ובאות מצד הגבורה.

וכאשר הן מתחברות כאחת, הן כדוגמת השופר, ואלו נקראים שופר, שופר של איל של יצחק, אלים בני בשן, "הבו לה' בני אלים", אלים של יצחק ומוציאות רוח וקול, ואותו קול יוצא ופוגע בענני גשם, ונשמע לבריות שבחוץ, ועל זה נאמר "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שודאי מצד הגבורה הם באים, ומשום זה (ומה אומר הקול ההוא "קול ה' על המים אל הכבוד וגו'") "אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים" לא כתוב "אל הכבוד רועם", אלא "אל הכבוד הרעים", על ידיהם של בני אלים, ואין מי שמכיר בשבח של הקול הזה, זהו שכתוב "מי יתבונן".

ושט שבלע מאכל, ומשם נכנס לכל האברים שהיא (זהו סוד) במדרגה של אשים, אשים הם קרבים מיד ובולעים ונוטלים כליל (הכל) מתוך האש העליונה שכליל לאשים, וסוד זה "אשי ה' ונחלתו יאכלון" אלו אוכלים ובולעים והשאר לא אוכלים כך.

וכל בני העולם (שבחוץ) לבד לא יודעים איך אוכלים, ולא הסוד שלהם אלא מדרגות שבפנים הם יודעים ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים אלא מבפנים.

יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל ולוקח הכל הכבד, כמו שנאמר מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהכבד בראשונה, (ומהן אלו) הטוחנות שאוכלים הקרבנות וטוחנים [אותם].

(ב) עי' רע"מ ח"ג רלג ע"ב: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר אבל מוחא איהו מים לב איהו אש⁴⁰ ותריוויהו איהו רחמי ודינא דא כסא רחמי ודא [כסא] דינא וקב"ה [מלך] עומד מכסא דיך דאיהו לב ויושב על כסא רחמים דאיהו מוחא:

⁴⁰ ע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד הלב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל. וע' עוד בהגר"א בספר יצירה (פרק א משנה ה בד"ה ועומק אחרית) שאותו האש היסודי הוא סבת כל דבר וגמרו, וכן על ידו ישוב כל דבר לשרשו ע"ש, כי שרשו הוא מהבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש, ולכן הוא סבת כל

וכד חובין מתרבין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסייא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשטה היין⁴¹ דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז י) וחמת⁴² המלך⁴³ שככה דתרין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא :

ובמאי וחמת המלך שככה בגין [דואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד)] (ד) וישמע את הקול (במדבר ז פט) דא קול תורה [קול דק"ש] וידבר אליו בצלותא [דפומא] דאיהו (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך :

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה⁴⁴ איהו אפיק קלא בקנה⁴⁵ דאיהו קנה חכמה קנה בינה⁴⁶ ואתמר בה (יחזקאל לז ט) כה אמר יי' מארבע רוחות⁴⁷ באי הרוח דאינון ארבע אתוון יהו"ה והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר בהון (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו : אמר בוצינא קדישא ודאי רעיא מהימנא דרגא דילך איהו דביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה בגימטריא משה אמר ליה בריך את בוצינא קדישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי' [איהי] נשמה דילך :

א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תרין] כוולייך מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כוולייך משרתיו אש לוחט ואינון תרין כנפי ריאה ותרין כוולייך לקבל ד' חיון דכרסייא כרסייא איהו לבא באמצעיתא :

וכן מוחא אית ליה ארבע חיון דאיהו כרסייא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה ריחא דבור ראייה אריה שמיעה שור ריחא נשוא וד' אנפין וד' כנפין לכל חד דבור אדם איהו אחיד עילא ותתא⁴⁸ [ו] דרועין (ד) בהון וידינו פרושות כנשרי שמים :

גוף אריה ושוקים (יחזקאל א ז) וכף רגליהם ככף רגל ועל גופא אתמר (בראשית מא מג) מרכבת המשנה [משנה] (משנה) כתיב לישנא דמתניתין [ובחבורא קדמאה] : אמר רעיא מהימנא ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו⁴⁹ עשו הוא אדום הוא כניש כל דמין

דבר ושורשו (ביאורים ח"א סט ע"ד), החכמה הכללי שהיא נקראת מים, כי כן החכמה הקדומה שהיא מ"ס, הנה עליה נאמרה (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה וכמ"ש הגר"א בריש ספר יצירה (א ע"א), וכן חכמה מוחא היא מים כמ"ש ברע"מ (פנחס רכח ע"ב, ורלג סע"ב) (ביאורים ח"א עד ע"ג), הוא מים מרוח שאמר בס"י (פ"א מ"א) (ביאורים ח"א פ ע"ג).

⁴¹ ר"ל על דלא עסקין באורייתא (יהל אור).

⁴² חמימות (יהל אור).

⁴³ של הלב (יהל אור).

⁴⁴ חיות האדם וקיומו דבחי' נפש הוא ע"י החום הטבעי שבלב, והוא מהל"ב אלה"ם דקטנות שהוא בחי' נפש מלכות, אשר שרשם הוא מבינה. אך הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן שם (דף רכח ע"א) ודא יהו"ה דאיהו קול כו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק⁴⁴ כו'. והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורדי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל הלב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

⁴⁵ הרוח הנה הוא אור חוזר מתתא לעילא, כי הנה הוא נמשך ובא מהמוח אל הריאה ומשם ללב וכמ"ש בפ' פנחס (רל"ד ורל"ה) ובכ"מ שם. ואח"כ הנה הוא חוזר מתתא לעילא דרך הקנה להפה וחוטם, וכ"ז הוא רק ע"י שכל הרוח הוא מבחי' הגבורות שבחכמה, שהם הנקודות, ולכך הם נקודות קטנות, משום שהם מבחי' הגבורות, וכל גבורות דרכם הוא להצטמצם כנודע. וכן כל גבורות תשוקתם תמיד לחזור למעלה (ביאורים ח"א עג ע"ב).

⁴⁶ עי' שעה"ק מ ע"א, ובהגר"א בתז"ח מ ע"א ד"ה קנה וושט.

⁴⁷ קול ודבור, וקנה חכמה, וקנה בינה (יהל אור).

⁴⁸ ר"ל לעילא בד' חושים דמוחא, ולתתא בגופא, שהפה אדם, והידים נשר, וגוף ארי', ורגלים שור כמו שמפרש והולך, שמל' אחיד עילא ותתא כמש"ל (יהל אור).

⁴⁹ הוא כמו שמבואר בדברי הרב בשער המוחין (פרק ה) כי הדם הממשי העיקרי אשר בכבד, ונמשך ומתברר היותר מובחר והזך שבו ועולה אל הלב, והוא בחי' דם חומרי ג"כ, אלא שהוא הזך והיותר מובחר שבו, כי הוא מבחי' הלב"ב אלה"ם דיניקה כנז', וכשיורדין הם בראש הבריאה נעשה דין גדול בכל שונאי ישראל, וע"ז נאמר (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי ודם עבדיו יקום וכנ"ל מתז"ח (ביאורים ח"א ע ע"ג).

בין צלולין בין עכורין ולא אבחיין בין טב לביש לא עביד אפרשותא בינייהו : לבא איהו ישראל דאבחיין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור⁵⁰ ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא כבורר אוכל מגו פסולת ולבחר דנטיל לבא דאיהו יעקב ברירותא דדמים דאיהו לעילא ואשתאר כבד דאיהו עשו בפסולת [איהו] כעיס⁵¹ עליה במרה דאיהו גיהנם [דאתבריא] (דאתמר) ביומא תניינא מותא דרברבי ואיהו⁵² נוקבא בישא אש זרה עבודה קשה ע"ז קרינן לה ובגין דמ[י]נה אתער כעס לכבד אוקמוה רבנן במתני' כל הכועס כאילו עובד ע"ז⁵³ :

ולא עוד אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא אלא ממרה דאיהו אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד ובעי לאוקדא כל גופא ואיהו כגוונא דימא כד איהו כעיס דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו לנפקא מגבוליהו לחרבא⁵⁴ עלמא אי לאו שכינתא דאיהו [לחולה] כחול דאסחר לימא דלא נפקת מפומהא אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא וסמין ליה [כד"א] (תהלים מא ד) יי' יסעדנו על ערש דוי :

ובג"ד אוקמוה מארי מתני' המבקר את החולה לא ליתבי למראשותיו משום דשכינתא על רישיה ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי האי לאו לכל ב"נ אלא לבינוני אבל לצדיק גמור יי' יסעדנו על ערש דוי על רישיה ושכינתא אסחר גופיה עד רגלוי ובג"ד אתמר ביעקב (בראשית מט לג) ויאסף רגליו אל המטה ודא שכינתא דאתמר בה (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי :

לרשע גמור [מלאך המות] (מדת הדין) אסחר ליה בכל סטרא ודא יצה"ר [דמלאך המות] (דמדת הדין) אסחר ליה בכל סטרא חרבא דיליה דפניו מוריקות בטפה [חדא מאינון] (דאינון) ג' טפות דזריק ביה (מרה) הה"ד (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה [כבד] דא דכורא יותרת הכבד נוקבא : אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע⁵⁵ לית אבר [בגופא] (בכל גופא) דלית⁵⁶ ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים תרין יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דחתן וכלה :

לרשעים גמורים תרין יצירות בישין דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסטרא דסמאל ונחש ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין⁵⁷ דהכי אוקמוה רבנן קיבה ישן : ואית שינה אחת משתינ במותא ושינה אחת משתינ בנבואה ובג"ד אוקמוה רבנן מארי מתיבתא החלומות שוא ידברו (זכריה י ב) והכתיב (במדבר יב ו) בחלום אדבר בו לא קשיא כאן על ידו שד כאן על ידי מלאך :

חלום ע"י מלאך חד משתינ בנבואה חלום על ידי שד איהו שוא מסטרא דמותא ואיהו תבן דהכי אוקמוה כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים : אצטומכא דא קרקבן [נקלף]⁵⁸ ואוקמוה רבנן קרקבן⁵⁹ טוחן⁶⁰ דאיהו נטיל כלא ושחיק ומשדר

⁵⁰ כמ"ש בין דם לדם כו' (יהל אור).

⁵¹ וזהו עשו ששונא ליעקב (יהל אור).

⁵² ואיהו (דפ"ו).

⁵³ ע"י תיקון ז' נה ע"א: כבד וטחול דא סמאל ונח"ש כבד אשא סומקא מרה אשא ירוקא טחול אשא אוכמא יותרת כלילא דכלהו כבד וטחול סמאל ונחש כבד אל אחר מרה סם מות דיליה טחול נחש נוקבא דיליה חלב טמא ומרה איהו חרבא דמלאך המות. בהגר"א: כבד כו' - לפי שלמעלה פי' מוח ריאה ולב, שכנגדם מרה כבד טחול, מרה וטחול הם ב' נוקבין כמש"ל בתיקון מ"ח בארוכה (צו ע"א) נגד בינה ומלכות. וכבד הוא נגד עמודא דאמצעיתא.

⁵⁴ לתברא (נ"א לחרבא) (דפ"ו).

⁵⁵ מתחלת בריאתו היולי שיש בו כח לנטות כולו לטוב או כולו לרע או לעמוד בנוני, אי יצדיק עצמו יטה כולו לטוב ויעלה שני יצירות להיותן כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר ונקבה מצד התפארת והמלכות דהיינו ר"ח ונפ"ש, אם ירשיע יהיו שניהם רעות, אם יטה עצמו כולו אל הרע וידחה הקדושה ממנו ושתי יצירות הם "סמאל ולילית", ואם בנוני עומד בשתי יצירותיו ר"ע וט"ב, ולזה ימצא באברים בחינה טובה רומזת למעלה בסוד מדרגות הקדושות ובחינה רעה מצד החצונים (אור יקר).

⁵⁶ דלא אית (דפ"ק).

⁵⁷ ושתי המדרגות הם עץ הדעת טוב ורע דא מטטרוון, והיינו חלום על ידי מלאך ורע דא סמאל דהיינו חלום על ידי שד (אור יקר).

⁵⁸ ר"ל סימן טהרה טוב כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹ קורקבן (דפ"ו).

⁶⁰ הענין כי המזון העליון הוא המעשים הטובים מלמטה כגון התפללות או הקרבנות וכל מעשה המצות, ושכינה מקבלת הכל וכוחותיה מכינות מעשה התחתונים לעכלו בסוד רוחניות נעלם לסלקו

לכל איברין אי איברין⁶¹ בלא חובין⁶² כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מלין⁶³ דמ(ת)עכבין ית קרבנא דלא נחית לקבלא ליה ההוא דשדר [ליה] קב"ה לקבלא [דורונא] דיליה דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא דורונא:

ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור דאתמר ביה (שם) ופני שור מהשמאל לארבעתן ואית דורונא דמקבל על ידי דנשר דאתמר ביה (שם) ופני נשר לארבעתן דאינון שתי תורים או שני בני יונה ואית דורונא דמקבל ליה ע"י דאדם דכתיב ביה (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' בדיוקנא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם יהו"ה נחית עליהו לקבלא דורונא:

ואית חיון טבעיות⁶⁴ ממנן על גופין דאינון מארבע יסודין ואינון דכיינ ולקבליהו ארבע חיון דורסין [מסאבין] אנ"א מלאכין ממנן (ממנן) על ד' [מרירין] [מרירין] דאינון מרה חוורא מרה סומקא מרה ירוקא מרה אוכמא [ואית] [ואינון] חיון שכליות⁶⁵ דסחרין לכרסייא ואית לעילא מנייהו וגבוהים עליהם ואינון חיון אלהיות מסטרא דקדושה ואית חיון דסטרא אחרא ואתקריאו אלהים אחרים ואלהיות דקדושה אלהים חיים ואלין אלהיות דקדושה אתקריאו אלהי האלהיות: ועלת על כלא אל אדון על כל המעשים וכל זינא אזיל לזיניה ובגין דאית אלהים אחרים אמר עלייהו (שמות כב יט) זובח לאלהים יחרם בלתי ליהו"ה לבדו⁶⁶ בגין דלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים⁶⁷:

אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא ודאי אצטומכא בקדמיתא נטיל [כולא] עד שית שעתינ⁶⁸ ואופה וקרקבן איהו (קרקבנא דאיהו) אופה וריאה איהי משקה לבא (ד)מלכא⁶⁹ ואינון תרין אינון ודאי אופה⁷⁰ ומשקה⁷¹ למיהב למלכא משפירו דכל מאכלין ומשקין רישא דכלהו [מבחר דכלהו] (מחבר לכלהו) והיינו דכתיב (שיה"ש ה א) ארית⁷² מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי [לבתר (שם)] אכלו רעים שאר אברים דאינון חילין ומשריין דמלכא דפליג לון מזונא על יד שר האופים שתו ושכרו דודים על יד שר המשקים:

וכבר איהו לימינא דב"נ ובג"ד (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא דמלכא דאיהו לבא טחול לשמאלא אלין אינון מסטרא אחרא⁷³ (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל משקה

למעלה, ובחינה המהפכת ומעכלת זה נקרא קרקבן והוא סוד קבלת הקרבנות או התפלות, ובהיות זכות בתחתונים מתקבל קרבנם לרצון ומתחלק מלפני המלך כראוי (אור יקר).

⁶¹ אברין אי אברין (דפ"ו).

⁶² שאינם פגומים בעונותיהם של ישראל, ובהיות שאין זכות בתחתונים חס ושלוש אז אין התפלות ולא הקרבנות מתקבלים ברצון (אור יקר).

⁶³ הכל לפי העון, ואז אינו יורד אריה אלא כלב כדפירשו בזהר, וקבלת הקרבנות בחינות שונות, בבוקר תמיד של שחר מקבל על ידי מיכאל אריה ובערב על ידי גבריאל שור ובלילה על ידי נשר רפאל, או גם כן לפי בחינת הקרבן כבש על ידי אריה פר על ידי שור תורים ובני יונה על ידי נשר, וסוד תבירו דלבא על ידי אדם והיינו אדם כי יקריב מכם דהיינו התשובה והדבר הנאות לפני קונו כפי שיעור. הקרבן והחטא (אור יקר).

⁶⁴ הם סוד ארבע יסודות רוחניים שהם מרכבה לארבע חיות בסוד העשיה שהיא לבוש ליצירה (אור יקר).

⁶⁵ היינו סוד כסא הכבוד דהיינו הבריאה כדפי' לעיל סימן ה', וכנגד שלשה בחינות אלו יש נגדיים דהיינו יסודות חומריים נגד ארבעה יסודות רוחניים, והיכלות טמאים נגד היכלות קדושים, ועשר ספירות טמאות נגד הכסא, אבל בעשר ספירות עצמן ואין סוף אין נגדיי אליהם חס ושלוש, וכבר פירשנו בספ"ר ספירות התמורות והיכלות התמורות (אור יקר).

⁶⁶ שהוא המתלבש בבריאה יצירה ועשייה ודוחה כל שלשה מינים טמאים (אור יקר).

⁶⁷ (ס"א ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁸ ר"ל עד חצות הלילה שאז נוטלין השאר חלקם (יהל אור).

⁶⁹ מלכות (אור יקר).

⁷⁰ אופה כבד - דהיינו מצד האש כדי להעלות כל צד הגבורה ממטה למעלה (אור יקר).

⁷¹ משקה ריאה - להעלות למעלה כל סוד הנסכים דהיינו בסוד ניסוך מים ויין, ולכן צודק אל ק"ו האמצעי כדמסיק (אור יקר).

⁷² ר"ל אכלתי כו' שתיתי כו' (יהל אור).

⁷³ דריאה וקורקבן אינון אופה ומשקה דקדושה (יהל אור).

[חמרא] [דמרה] מזוג במיא למלכא [ואריה אכיל דא] [דא ריאה אבל] כבד⁷⁴ כניש מזונא קמי מלכא דאיהו לבא:

[ואית לאקשוין] [ואין למקשה] על האי אי כבד איהו עשו איך הוא מתקן מזונא ללבא אלא ודאי לבא איהו כגוונא דיצחק⁷⁵ כבד עשו דאיהו הצד ציד ויימא ליה (בראשית כו לא) יקום אבי ויאכל מציד בנו⁷⁶ אלן אינון צלותין דאזלין ומתרכין⁷⁷ מעניים ויצחק בצערא וביגונא דלא יכלין לכוונא בצלותא⁷⁸ ובגין דא לא אמר ויאכל מציד אלא ויאכל מציד לבנו (בני) (שמות ד כב) בני בכורי ישראל כגוונא דא לית לון לישראל מזונא בגלותא אלא ע"י אומין דעלמא:

אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא וייהון⁷⁹ תרין כנפי ריאה משקין אומה שר⁸⁰ המשקים ותריין כוולייין (שר) האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא⁸¹ דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו רעים [ולתריין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים:

דלכא איהו כסא דין ארבע [חיון] שליחן דיליה תרין כנפי ריאה ותריין כליין דכנפי ריאה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו מלכא⁸² דאיהו (ישעיה יא ב) רוח⁸³ חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת⁸⁴ ויראת יי⁸⁵ דיתב על כרסייא דאיהו לבא דכל אינון דפיקין⁸⁶ מתנהגין אבתריה כחיילין בתר מלכיהון:

ורוחא דנשיב מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קריר⁸⁷ וצנינא משמאלא וחם מימינא ומסטרא דמוחא דאיהו כרסייא דרחמי איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא ומוחא מזיג ביה באמצעייתא דתרווייהו אוף הכי לבא מזיג מקור וחום ומוחא אוף הכי דמקבלין דין מדין:

ושמרים דכלא נטיל טחול ומשריין דיליה דאינון עבדים ושפחות דאמר עלייהו שלמה (קהלת ב ז) קניתי לי עבדים ושפחות:

תרין כוולייין אתקריאו אשים על שם אשים דלעילא דאתמר בהו (דברים יח א) אשי יי ונחלתו

⁷⁴ כלומר בהכרח גמור נודע היות הכבד המקבץ המזון אפילו משקין כל זמן שהם מזון, אבל קשה דהא אמרן שהוא "סמאל והוא עשו" (אור יקר).

⁷⁵ מלכות מצד הגבורה דהיינו היותה בדין (אור יקר), בינה, משמאל דגבורה (יהל אור).

⁷⁶ שהוא מבקש פרנסתם, שהן ניזונין בגלות ע"י סט"א מתמצית, לכך הוא מבקש ליטול תחלה (יהל אור).

⁷⁷ הענין כי כל תפלה שיש בה מחשבה בלתי הגונה אינה מתקבלת למעלה, וכאשר יש בישראל חוטאים שהם עניים מצד עוני כוונתם ועוני מצותם אז תפלתם מתקבלת על ידי בחינת הכבד שהוא סוד שכינה בגלות, ותועלת נמשך מזה לסמאל שהוא נהנה מאותה תפלה כענין שנהנים אומות העולם בהיותנו בגלות שהם ראשונים לקבלת השפע, מפני שאי אפשר לאמנו להשפיע לנו ברכה אלא על ידי האומה אשר אנו גולים בה, וכן שכינה בתוך השר ההוא גולה עמנו, והיינו אומה שמוני נוטרה את הכרמים, ויש לו כח שבאותו כח מתלבש הממונה על התפלות, ואם יש שלום כיוצא בזה לרשעים או עניים משוקעים ביסורין הרעים מסטרא דרע שהם מצדם בגלות ואז ממש כבד מעלה תפלתם מן הטעם הנזכר (אור יקר).

⁷⁸ לצלותא (דפ"ו).

⁷⁹ ויהון (דפ"ו).

⁸⁰ ר"ל האומה שר האונות, שהן משקים. וכן קורקבן של הכוליות, שהן אופים (יהל אור).

⁸¹ כלל דבריו כי "הראש" הוא התפארת "והלב" מלכות "ותרי כולייך" הם מיכאל גבריאל ל אש ומים, ושתים מהם מבשלים השפע היורד מהתפארת למלכות, ואחר שהתפארת והמלכות מקבלים השפע חסד וגבורה ונצח והוד עליהם נאמר "אכלו" וכו' (אור יקר).

⁸² וכנגדם הארבעה הנזכרים כסא דין מלכות מצד הגבורה "לקבלא עלייהו מלכא" תפארת כלול מכל הספירות והוא נקרא הבא אל המלכות, וארבע חיות נעשות מרכבה אליהם יחד בסוד יאהדונה"י (אור יקר).

⁸³ תפארת כלול [מ]חכמה ובינה בסוד הדעת, רוח תפארת עצמו, כלול [מ]חסד וגבורה והיינו עצה וגבורה (אור יקר).

⁸⁴ הוא בעצמו (אור יקר).

⁸⁵ במלכות והוא כלול מהכל (אור יקר).

⁸⁶ הפעולות והנהגות שהמלכות פועלת חסד או דין וכיוצא הכל ברצון בעלה (אור יקר).

⁸⁷ לפי שהלב מסט' דגבורה, ולכן ימינא חם, [מצאתי כתוב על הגליון. פי' כי לעולם ימין הוא גובר. ע"כ] ובמוח להיפך (יהל אור).

יאכלון ובקנה שית עזקאן דעלייהו אתמר (תהלים כט א) הבו ליי בני אלים⁸⁸ דבהון סליק קלא דאתפליג לר' קלין דשכינתא ושביעאה סליק לפומא דאיהו כרסייא :
 ושית עזקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה (בראשית כח יב) מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דאינון הבלים סלקין [ביה מלכא⁸⁹ ורוחין דאורא] (ליה מלכא ורוחין חורין נפקין) נחתין ביה בלבא לקרוא חמימותא דלא לוקיד גופא :
 וכד רוחא נחית [נחית] בכמה רוחין כמלכא עם חיליה וכנפי ריאה⁹⁰ מקבלין לרוחא דאיהו מלכא עלייהו כמה דאמינא ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א יא) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה (שמות כה כ) :

אי זכאן אברין דבר נש בפקודין [דעשה דמלכא עלאה] (דמלכא) דאיהו רוח הקדש נחית בסלם דאיהו גרון בכמה רוחין קדישין דאתמר עלייהו (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות [וסלקין לקבל אלין הבלים דלבא דאתמר עלייהו (שם)] משרתיו אש לוחט ועלייהו אתמר (שם כט ז) קול יהו"ה חוצב להבות אש⁹¹ בגין דלבא (תמן) אדני⁹² דמניה סלקין להבות אש בפומא [ד]איהו יהו"ה⁹³ דנחתין עמיה כמה רוחין דקדושה מארבע אתוון [יהו"ה]⁹⁴ דאתמר עלייהו (יחזקאל לו ט) כה אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח :

קנ"ה איהו קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה) [דאינון] (דאיהו) לימינא דחסד ולשמאלא דגבורה תפ"ארת סלם באמצעיתא בגופא כליל תרין דרועין וגוף וברית ותרין [דקנה] (סטרין) שוקין לקבל שית עזקאן דקנה :

[וכד] (וחד) נחית יהו"ה ללבא לגבי אדני מתחברין דינא ברחמי בלבא דאיהו יאהדונהי וכד סליק אדני לפומא אדני⁹⁵ שפתי תפתח (תהלים נא יז) לקבלא [יהו"ה] בפומא לאתחברא תמן תרין שמהן בחבורא חדא יאהדונהי כגוונא דמתחברואן [בלבא] ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש אי לית לון פומא ולבא שוין [ובחבורא קדמאה] :

פתח רעיא מהימנא ואמר ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעין אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין דהא קב"ה⁹⁶ תלת חי'לין כלילין ביה (י)חד הבל דאיהו להב אש דנפיק מן לבא ואתפליג לר' הבלים דאמר קהלת :
 תניינא אויר דעאל לגביה מלבר :

תליתאה מים דכנפי ריאה דאינון דבוקים בקנה [ומתלת אלין] (ומכלל אלו) אתעביד קול מים ורוח ואש ומתפליג כל חד לד' ואינון ז' להבים ז' אוירות ז' נחלים :

וכד [אערעו] (ארעי) להבים דלבא [בעבין] (לגבי) מטרא דאינון כנפי ריאה ארח קנה דריאה (ו)האי איהו (איוב כו יד) ורעם גבורותיו מי יתבונן דביה לב [מבין] בבינא⁹⁷ דאיהו בלבא לשמאלא (ד)גבורה וחסד לימינא מים דכנפי ריאה ותמן חכמה מוחא ומניה (שיה"ש ד טו) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון דאיהו לבונא דמוחא נוזלים על קנה דריאה בתר דאסתלקו עננים [דבינה] (בבינה) לגבי מוחא :

ורוא דמלה (שיה"ש ג ו) מי זאת עולה מן המדבר כתאומורות עשן ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוחא דכל רוחין דעלמא לא זזין ליה מאתריה חכמה כה מה⁹⁸ כה בלבא⁹⁹ מה במוחא קנה תפארת כליל ו' ספיראן ו' דרגין אינון לכרסייא דאיהו אימא לנחתא חכמה לגבה מן מוחא ללבא דבה לב מבין ובגין דא (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה ביה אמא¹⁰⁰ נחית ביה אבא סליק והאי

⁸⁸ שופר של איל דסליק מלבא (יהל אור).

⁸⁹ מלכא (דפ"ק).

⁹⁰ עי' לעיל דף רלד בהערה בשם הביאורים.

⁹¹ כי ה' היינו דכורא והוא חוצב להבות אש דהיינו סוד ענפי הנקבה (אור יקר).

⁹² מלכות (אור יקר).

⁹³ והרי נמצא שם אדני"י בשם יהו"ה וכן נמצא שם יהו"ה בשם אדני"י (אור יקר).

⁹⁴ ובזה נמצא שם יהו"ה בשם אדני"י, והעד היות הרוחות ארבע כמספר ארבע אותיות, ומשם נקיש ללהבות אש היותם ארבע כאותיות שם אדני"י (אור יקר).

⁹⁵ דאדני (דפ"ו).

⁹⁶ (נ"א קנ"ה) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁷ בבינה (דפ"ו).

⁹⁸ מ"ה (דפ"ו).

⁹⁹ כ"ח אתוון דמלוי המלוי דמ"ה (יהל אור).

¹⁰⁰ אבא (דפ"ו).

איהו סלם דביה [עולים ויורדים בו]¹⁰¹ ובחבורה קדמאה] (עולים תרי ויורדים תרי) :
 תרגום: אמר הרועה הנאמן, הנר הקדוש כל מה שאמרת נכון, אבל המח הוא מים והלב הוא
 אש ושניהם הם רחמים, ודין זה כסא רחמים וזה כסא דין, והקדוש ברוך הוא מלך עומד מכסא דין
 שהוא הלב, ויושב על כסא רחמים שהוא המח.
 וכאשר העבירות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא כסא של דין, נאמר בלב
 "והמלך קם בחמתו ממשטה היין", שהוא יינה של תורה, ובזמן שכנפי ריאה נושבות על הלב,
 "וחמת המלך שככה" ששתי כנפי ריאה, "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם
 על הכפורת" זו הכפורת של הלב.
 ובמה "חמת המלך שככה" בגלל (ש"ואשמע את קול כנפיהם") "וישמע את הקול" זה קול
 התורה, קול של קריאת שמע, "וידבר אליו" בתפלות הפה, שהוא "אדני שפתי תפתח ופי יגיד
 תהלתך".

ואותה הרוח שנושבת בכנפי הריאה, היא מוציאה קול בקנה שהוא "קנה חכמה קנה בינה",
 ונאמר בה "כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח" שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת
 בכל עורקי הלב, שנאמר בהם "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו".
 אמר הנר הקדוש, ודאי רועה נאמן דרגה שלך היא, שְׁפָה "וחמת המלך שככה", "אשרי העם
 שככה" בגימטריא משה. אמר לו ברוך אתה הנר הקדוש, נר שדולק לפני המלך והמלכה, נר ה'
 היא נשמה שלך.

אמר לו הרי אמרת מח ולב, וכנפי ריאה שתי כליות מהן. אמר הרועה הנאמן, הרי בארנו בכנפי
 ריאה "עושה מלאכיו ורוחות", והכליות "משרתיו אש לזהט", והן שתי כנפי ריאה ושתי כליות
 כנגד ארבע חיות של הכסא, הכסא הוא הלב באמצע.

וכן המח יש לו ארבע חיות, שהוא כסא של רחמים, ומהן ראייה שמיעה ריח דיבור. ראייה אריה,
 שמיעה שור, ריח נשר, וארבע פנים וארבע כנפיים לכל אחד. דיבור הוא אדם, אחוז למעלה
 ולמטה, זרועות שבהן (תפילת נשמת) "וידינו פרושות כנשרי שמים".

גוף אריה, ושוקים עליהן, "וכף רגליהם ככף רגל עגל", ועל הגוף נאמר "מרכבת המשנה".
 משנה כתוב, לשון המשנה ובחיבור קדמון. אמר הרועה הנאמן ודאי כך הוא, שהכבד הוא מדרגה
 של עשו, "עשו הוא אדם", הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים, ולא מבחין בין
 טוב לרע, לא עושה הבדלה ביניהם.

הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המבורר והנקי
 של אותו דם, כבורר אוכל מתוך פסולת. ואחר שנוטל הלב שהוא יעקב בירור של הדמים שהוא
 למעלה, ונשאר כבד שהוא עשו עם הפסולת, הוא כועס עליו במרה שהיא גיהנם, שנבראה ביום

¹⁰¹ והנה אף שהזוהר פי' על פ' מי זאת עולה כתמרות עשן. ממנו נקח ראייה גם על זה הפסוק שג"כ
 על עליית אמא מדבר או על ירידת אבא למטה בזעיר. ויובן במ"ש בע"ח כי יש ב' מיני זווגים א' הוא
 לזווג הנשמות ואז תבונה ובינה עולים לחכמה אבא עילאה ומתחברים יחד בסוד פרוץ אחד כדי
 להוציא מוחין הוי"ת לזעיר ומקודם הוא נקרא אלה"ם ע"ש מוחין דיניקה שהם שמות אלה"ם
 ולפיכך צריכים היש"ס ותבונה לירד למטה לחו"ב דזעיר והוא נקרא זווג של רביצה לשמור את
 האפרוחים דלית לון גדפין שלימין והם צריכים לאמם מחמת פחד החיצונים וזה נרמז בזוהר הנז"ל
 שזעיר נקרא סולם שמלאכי אלה"ם שהם או"א בסוד יש"ס ותבונה לפעמים יורדים בסוד רביצה
 על האפרוחים ולפעמים עולים למעלה להיות זווג שלם של המוחין דגדלות שנכללים יחד בפרצוף
 אחד כדי להוליד המוחין לזעיר ובזה יבואר הס' מי זאת עולה שהיא סוד בינה עילאה הנקרא מ"י
 ותבונה נקרא זאת בסוד מלכות דבינה. ומתחברים שניהם ולכן אמר לשון יחיד עולה. ומפרש מאיזה
 מקום עולה מן המדבר שהוא זעיר שבו שמות אלה"ם סוד מוחין דיניקה. קודם שיורדים מוחין
 דגדלות תבונה עולה לבינה למעלה להתחבר עם החכמה ונרמז שמות אלה"ם במלת מדבר וכו'
 ונמצא שהם עולים מן המדבר שהוא זווג של רביצה מתרפקת על דודה לשון חיבור כמ"ש שבינה
 ותבונה מתחברים יחד להיות זווג הפנימי שהוא נפסק לפעמים ונקרא דודים והיא רוצה להתחבר
 עם החכמה בזיווג הפנימי הנז"ל אך כדי להוריד מוחין לזעיר צריך מקודם להעלות מ"ן לאימא עילאה
 וידוע בכוננת ר"ה שעליית מ"ן של מלכות מעורר מ"ן לבינה להוריד מוחין לזעיר ולכן השכינה אומרת
 תחת התפוח עוררתיך פירוש כמ"ש בזוהר תחת התפוח ר"י אומר דא יובלא. ומבואר בע"ח שיובלא
 נקרא יסוד הבינה עוררתיך במ"ן ליסודה והוא לצורכך ולכן אומרת עוררתיך לנוכח ואחר המ"ן אז
 מתחברת הבינה עם חכמה בזיווג להוריד מוחין שלימים ולכן אומרת (שיה"ש ח ה) שמה חבלתך
 אמך לשון חבלי לידה כמ"ש בע"ח אין התורה מתקיימת אלא במי וכו', דאייהו בדרגא דאישים אישים
 הם נקרא וושט כמו בני אלים שהם קנה (מ"מ בשם ע"ה).

השני. מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה אש זרה עבודה קשה עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר כעס לכבד, פרשוה חכמי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד אלא שאין שריפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה, שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הכבד, ורוצה לשרוף את כל הגוף, והיא כדוגמת הים, כאשר הוא כועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבור (להחריב) העולם, אם לא השכינה שהיא לחולה כחול המקיף את הים, שלא יוצא מפיו, כמו כן כאן השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו כמו שנאמר "ה' יסעדנו על ערש דוי".

ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו משום ששכינה על ראשו, ולא למרגלותיו כיון שמלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני, אבל לצדיק גמור "ה' יסעדנו על ערש דוי" על ראשו, והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביעקב "ויאסף רגליו אל המיטה", וזו השכינה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי".

ולרשע גמור מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, וזה יצר הרע שמלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו, זהו שכתוב "ואחריתה מרה כלענה", הכבד זה הזכר, יותרת הכבד נקבה.

אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין אבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינונים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות של זכר ונקבה ושניהם טובים, כדוגמת חתן וכלה. ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה בכל אבר ואבר מצד של סמא"ל ונחש. ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקיבה שיש בה שתי דרגות, שכך בארוהו חכמים, קיבה ישן.

ויש שינה אחת משישים במיתה, ושינה אחת משישים בנבואה, ומשום זה פרשוהו חכמים בעלי הישיבה, "וחלומות השוא ידברו", והרי כתוב "בחלום אדבר בו" לא קשה, כאן על ידי שד, כאן על ידי מלאך.

חלום על ידי מלאך אחד משישים בנבואה, חלום על ידי שד הוא שוא מצד של המות, והוא תבן. שכך בארוהו, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים. האצטומכה זה קרקבן נקלף, ובארו חכמים קרקבן טוחן, שהוא לוקח הכל ושוחק ושולח לכל האברים, אם האברים בלי עוונות כדוגמא שבארו חכמים, שיש דברים המעכבים את הקרבן שלא יורד לקבל אותו, ההוא ששלח הקדוש ברוך הוא לקבל המתנה שלו, שיש שמקבל אותו הקדוש ברוך הוא על ידי אריה, שנאמר בו "ופני אריה אל הימין לארבעתן" והקדוש ברוך הוא רוכב עליו ויורד בו לקבל אותו דורון.

ויש דורון שמקבל אותו על ידי שור, שנאמר בו "ופני שור מהשמאול לארבעתן", ויש דורון שמקבל על ידי נשר, שנאמר בו "ופני נשר לארבעתן", שהם שתי תורים או שני בני יונה, ויש דורון שמקבל אותו על ידי אדם שכתוב בו "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", בדמות של זה שנאמר בו "ודמות פניהם פני אדם" יהו"ה יורד עליהם לקבל המתנה.

ויש חיות טבעיות ממונות על הגופים שהם מארבעה יסודות והן טהורות, ולעומתן ארבע חיות דורסות טמאות (מלאכים ממונים) על ארבע מרות, שהן מרה לבנה מרה אדומה מרה ירוקה מרה שחורה, ויש חיות שכליות שסובבות הכסא, ויש למעלה מהן וגבוהות עליהן, והן חיות אלהיות מצד הקדושה, ויש חיות מהצד האחר ונקראות אלהים אחרים, האלהיות מצד הקדושה [נקראות] אלהים חיים, ואלו האלהיות של הקדושה נקראות אלהי האלהיות.

ועילת על הכל, אל אדון על כל המעשים, וכל מין הולך למינו, ומשום שיש אלהים אחרים אמר עליהם "זובח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו" כדי שלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים (ובחבור קדמון) אמר הרועה הנאמן נר הקדוש, ודאי אצטומכה בראשונה לוקחת הכל עד שש שעות ואופה, קרקבן הוא אופה והריאה היא משקה הלב המלך, ואלו השנים הם ודאי אופה ומשקה לתת למלך מהטוב של כל מאכלים, ומשקים מהראש של כולם מהמובחר של כולם, וזהו שכתוב "אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי", אחר כך "אכלו רעים", שאר האברים שהם חיילות ומחנות המלך שמחלק להם מזון על ידי שר האופים, "שתו ושכרו דודים" על ידי שר המשקים.

והכבד הוא לימין האדם, ומשום זה "ופני אריה אל הימין לארבעתם", לימין המלך, שהוא הלב. הטחול לשמאל. אלו הם מהצד האחר, "ופני שור מהשמאול", משקה יין מזוג במים למלך, ואריה אוכל, זה כבד שאוסף מזון לפני המלך שהוא הלב.

ויש להקשות על זה, אם כבד הוא עשו, איך הוא מתקן מזון ללב. אלא ודאי הלב הוא כדוגמתו

של יצחק, כבוד עשו שהוא הצד ציד, "ויאמר לו יקום אבי ויאכל מציד בנו", אלו הן התפלות שהולכות ומתגרשות מעניים, ויצחק בצער וביגון שלא יכולים לכוון לתפלה, ומשום זה לא אמר "ויאכל מציד", אלא "ויאכל מציד בנו", "בני בכורי ישראל" כדוגמא זה אין להם לישראל מזון בגלות אלא על ידי אומות העולם.

אבל כאשר הם בארץ ישראל, מזונותם על ידי השכינה. ויהיו שתי כנפי הריאה משקות אומה, שר המשקים, ושתי הכליות האופים שמבשלות הזרע היוורד מן המח, ומבשלות מים שמקבלות מכנפי הריאה, ולבסוף שיאכל המלך שהוא הלב, נאמר בשתי הכליות שלו "אכלו רעים", ולשתי כנפי הריאה "שתו ושכרו דודים".

שהלב הוא כסא דין, ארבע חיות שלוחים שלו, שתי כנפי ריאה ושתי כליות של כנפי ריאה, "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", לקבל עליהם את המלך, שהוא "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'" שיושב על כסא שהוא הלב, שכל אותם דפיקות מתנהגים אחריו כחיילים אחר מלכם.

והרוח נושבת מכנפי הריאה, נושבת על שני נקבי החוטם, והיא קרירה וצוננת מהשמאל וחמה מימין, ומצד המח שהוא כסא של רחמים היא רוח קרה לימין החסד, וחמה משמאל הגבורה, ששם הלב, והמח מזוג בו באמצע של שניהם, כמו כן כאן, הלב ממוזג מקור וחום, והמח גם כך שמקבלים זה מזה.

ואת השמרים של הכל נוטל הטחול והמחנות שלו, שהם עבדים ושפחות שאמר עליהם שלמה "קניתי עבדים ושפחות".

שתי כליות נקראות אשים, על שם אשים של מעלה, שנאמר בהם "אשי ה' ונחלתו יאכלון". ובקנה יש שש טבעות, שעליהן נאמר "הבו לה' בני אלים", שבהן עולה הקול שנחלק לששה קולות של השכינה, והשביעי עולה לפה, שהוא כסא.

ושש טבעות של קנה, שהם כדוגמת שש מדרגות של כסא המלך, וקנה הוא סולם שבו "מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", שאותם הבליים עולים בו המלך (מהלב), והרוחות שבאוויר (חורים יוצאים) יורדות בו בלב לקרר חמימותו שלא ישרף הגוף.

וכאשר הרוח יורדת, יורדת בכמה רוחות, כמלך עם חיילותיו, וכנפי הריאה מקבלות לרוח שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר "ופניהם וכנפיהם פרודות והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה".

אם זכאים האברים של האדם במצוות עשה של המלך העליון, שהוא רוח הקודש, יורד בסולם שהוא הגרון בכמה רוחות קדושות, שנאמר עליהן "עושה מלאכיו רוחות", ועולים לעומת אלו ההבלים של הלב, שנאמר עליהם "משרתיו אש לוהט", ועליהם נאמר "קול יהוה חוצב להבות אש", משום שהלב אדני, שממנו עולים להבות אש בפה שהוא יהוה, שיוורדות עמו כמה רוחות של קדושה מארבע אותיות יהוה, שנאמר עליהן "כה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח".

קנה הוא "קנה חכמה קנה בינה", שהם לימין החסד, ולשמאל הגבורה, תפארת סולם באמצע בגוף כלול משתי זרועות, וגוף וברית ושתי (צדדים) שוקים כנגד שש הטבעות של הקנה.

וכאשר יורד יהוה ללב לגבי אדני, מתחברים הדין ברחמים בלב שהוא יאהדונה, וכאשר עולה שם אדני לפה של אדני שפתי תפתח לקבל יהוה בפה, להתחבר שם שני שמות בחיבור אחד יאהדונה, כדוגמא שמתחברים בלב, ומשום זה בארו בעלי המשנה, מי שאין תוכו ככרו אל יכנס לבית המדרש, אם אין להם פה ולב שוים ובחיבור הראשון.

פתח הרועה הנאמן ואמר, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים, שלא יודעים אברי הגוף שלהם על מה הם מתקנים, שהרי הקדוש ברוך הוא (הקנה) שלשה חיילות כלולים בו, אחד הבל שהוא להב, אש שיוצא מן הלב ונחלק לשבעה הבליים שאמר קהלת.

שני אויר שנכנס בתוכו מבחוץ. שלישי מים של כנפי ריאה שהם דבוקים בקנה, ומשלשת אלו נעשה קול מים ורוח ואש, ומתחלק כל אחד לשבעה, והם שבע להבות, שבעה אוירים, שבעה נחלים.

וכאשר פוגעות להבות הלב בענני גשם שהם כנפי ריאה, דרך קנה הריאה, זהו "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שבה הלב מבין בבינה, שהיא בלב לשמאלו גבורה, וחסד לימין, מים של כנפי ריאה, ושם חכמה המח, וממנו "מעייני גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון", שהוא לובן המח, נוזלים על הקנה של הריאה, אחר שעלו ענני הבינה לגבי המח.

וסוד הדבר "מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן", וזה עשן המערכה שעולה מן הלב למח, שכל הרוחות של העולם לא מזיזות אותו ממקומו, חכמה כ"ח מ"ה, כ"ח בלב, מ"ה במח, קנה

מאיר התיקון על בהגר"א על תיקו"ז

תפארת כולל שש ספירות, שש מדרגות הן לכסא, שהיא אמא שתרד החכמה אצלה מן המח ללב, שבה הלב מבין, ומשום זה "קנה חכמה קנה בינה", בו אבא יורד, בו אבא עולה, וזהו סולם שבו (עולים ויורדים בו) עולים שנים ויורדים שנים ובחבור הקדמון.